

Prettenhoffer Imre 60 éves

Prettenhoffer Imre 1900. október 16-án született Dunántúlon a Somogy megyei Csurgón. Fiatal kora óta mégis az Alföldhöz köti munkája, évtizedek óta az alföldi szikes talajok megjavításán dolgozik és ért el kimagasló eredményeket ezen a területen.

A budapesti Műegyetem elvégzése után a 23 éves vegyész 'Sigmond Elek mellé került tanársegédnek. Nagy talajtudósunk irányítása mellett sajátítja el azokat a talajtani ismereteket, amelyek irányt szabnak további munkájának.

1926-ban Szegedre, az Alföldi Mezőgazdasági Intézet keretében működő Talajtani és Agrochémiai Kísérleti Állomásra, a későbbi Talajtani Kísérleti Intézethez helyezték. Ez az intézet, amely — több átszervezés után — jelenleg mint a Délalföldi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet Talajjavítási Osztálya működik, nagy szerepet játszott a szikes talajok megjavítási lehetőségeinek tanulmányozásában, s a kutatási, kísérletezési eredmények gyakorlati megvalósításában. Itt Prettenhoffer Imre Herke Sándor munkatársaként részt vett a Duna—Tisza közti szikes talajok megismerését és hasznosítását célzó kutatásokban. Tanulmányozta a különféle javítóanyagokkal javított és javítatlan szódás-szikes talajokban végbemenő nitrifikációs és nitrogén kötési folyamatokat. Értékes támpontokat adott e talajok nitrogéntrágyázásához. 1930-ban megkezdte a szikes talajú gyepek javításának tanulmányozását az Alföld különböző részein. A Délalföld főbb talajtípusain 5 éves kísérletsorozattal vizsgálta a különböző műtrágyák érvényesülését és a talaj tápanyagtartalmának meghatározására szolgáló módszerek használhatóságát, s maga is dol-

gozott ki új vizsgálati módszereket. 1930-tól 1943-ig az állami szikjavítási akcióban résztvevő gazdáknál rendszeresen tartott helyszíni szemlét, talajvizsgálatokat végzett és szakvéleményt adott a talajjavítás módjára.

1944-ben Herke Sándor nyugdíjazása után őt nevezték ki az Intézet igazgatójává. Az általa vezetett intézet végezte a negyvenes évek elején a javításra kerülő szikes talajok vizsgálatát és szakvéleményezését, valamint a javítási munka szakellenőrzését is. A megindult szikjavítási munkákat a háborús események félbeszakították. De a felszabadulás után Prettenhoffer Imre azonnal bekapcsolódott a munka szervezésébe, s 1946-ban újra megindult a szikjavítás meszes altalajterítéssel a tiszántúli részeken. Földgyalugépeket állított munkába és kidolgozta ezek legeredményesebb munkamenetét.

1947-ben létesítette a kelemenzugi kísérleti telepet, ahol a szikjavítás még megoldatlan kérdéseinek tisztázására indított kísérleteket. Kidolgozta a talajjavítások előzetes talajfelvételének módszerét és megállapította azokat a talajadottságokat, amelyek esetén a talajjavítások biztos eredménnyel elvégezhetők. Ezek az irányelvek jelenleg is alapjai a nagyüzemi szikjavítás előkészítő munkáinak.

Kidolgozta a gyengén lugos szolonyec talajok javításának ún. kombinált módszerét. Szabadföldi kísérletekkel igazolta, hogy a meszezés eredményesen alkalmazható 7,5 pH-ig, ezen felül azonban a hatás fokozatosan csökken. Ilyen esetben lúgosságtompító anyag egyidejű alkalmazására van szükség. Ezt meszes altalajterítés esetén ún. feketeföld aláterítéssel, meszezés esetén pedig a mész és gipsz együttes adagolásával oldotta meg.

1952-ben a mezőgazdasági tudományok kandidátusa tudományos fokozatot kapta. 1957-ben pedig „A mésztelen szikesek átalakulása és a talaj dinamikája különböző javítóanyagok és javítási módok hatására” című disszertációjával a mezőgazdasági tudományok doktorává minősítették. Megállapította, hogy a tiszántúli mély talajvízállású mésztelen szolonyec talajokon (sztyepesedő szolonyecen) a javulás a mélyebb rétegekre is kiterjed, így tehát az e talajokra kidolgozott száraz kémiai javítási eljárások eredménye gyakorlatilag szinte véglegesnek tekinthető. E megállapítások gyakorlati jelentősége, hogy biztosan alátámasztják a tervszerűen folytatott nagyüzemi szikjavítási munkálatok létjogosultságát. A javítás mélységi előrehaladásának fokozása érdekében végzett mélyművelés kísérleteivel bebizonyította, hogy a fordítás nélküli mélyművelés a szikjavítás hatásos kiegészítő művelete.

Öntözési viszonyok között is figyelemmel kísérte a talajjavítás hatását, kimutatta, hogy a tiszántúli mésztelen szolonyec talajok esetében talajjavítással kiegészítve háromszorosára növelhető az öntözött szikes talajokon elért eredmény.

Igen sok kísérletet állított be a tiszántúli szikes talajú ősgyepek javítási lehetőségeinek tanulmányozására. Munkatársaival együtt a szikes talajú gyepek feltöréssel, talajjavítással és füves-herés telepítésekkel történő hasznosítása érdekében is eredményes munkát végzett. Rámutatott, hogy a mésztelen szikes gyepeket újragyepesítés céljából talajjavítás nélkül nem szabad feltörni.

Nagyszámú kísérletei és sokoldalú munkássága e helyen nem tesz lehetővé a részletes elemzést. A „Gazdálkodás szikesein” c. könyvben megtalálhatjuk a szikesjavítással kapcsolatos gazdag tapasztalatainak összefoglalását.

Most, amikor 60. életévét töltötte be, kívánjuk, hogy továbbra is jó egészségben és erőben dolgozzék kollegái, munkatársai között.

ÁBRAHÁM LAJOS